

ADRIANA BOYSOVÁ

ZAMATOVÝ
JEŽ

Ljndeni

Zamatový jež

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Lindeni

Adriana Boysová
Zamatový jež – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA

ADRIANA BOYSOVÁ

ZAMATOVÝ
JEŽ

Ljndeni

„Takí ako my, ktorí veria na fyziku, vedia,
že rozdiel medzi minulosťou, prítomnosťou
a budúcnosťou nie je nič iné ako vytrvalá
a tvrdohlavá ilúzia.“

A. Einstein

Venované mojim deťom.
Vždy budem vašim prístavom.

Prológ

Porozprávam vám príbeh. Môj príbeh. Je môj, pretože sa stal mne a nie vám, a určite si poviete, že vám by sa také niečo aj tak nemohlo stať. A asi máte pravdu, nebudem vás presviedčať o opak. Ibaže občas naozaj stačí hlúpa náhoda, nehoda, čistá zlomyselnosť osudu a ak sa vám také veci nestávajú, úprimne, tíško závidím. Môj príbeh je jedným z tých, ktoré sa stávali Papulčkovi Trdlošíkovi, o ktorom mi kedysi dávno (tak dávno, že občas mám pocit, že sa to ani nestalo a všetko je len výplodom mojej mysle) rozprával otec (ďalší prelud, ale o tom neskôr) pred spaním. Často som sa v tých príbehoch spoznal. Pozorne som počúval a hneď ako sa Papulčkovi Trdlošíkovi prihodilo niečo iné, než sa naozaj stalo mne, akákoľvek podobnosť sa strácala. Vydýchol som si a zaspal učičkaný presvedčením, že mne by sa nič také nemohlo stať. Výchovné metódy sa často mínajú účinkom.

Rozpoviem vám môj príbeh, akoby sa stal niekomu inému. Pretože pravdou je, že ten, komu sa stal, bol niekto iný, než som teraz ja, a moje ja či moje vedomie o mne je, hmm, ako by som vám to vysvetlil... Občas mi dochádzajú slová. Nikdy neboli mojou silnou stránkou. Pravda, Papulčkovi Trdlošíkovi by sa niečo také nemohlo stať. Spomínam si, že často povedal aj to, čo povedať nemal. Skúsím sa toho vyvarovať a možno sa v tom občas stratím, majte so mnou, prosím, trpezlivosť. Spomienky, najmä tie vlastné, sú ako roztrhané korále, len málokedy sa podarí nájsť všetky. Väčšinou sa objavia na tých najzastrčenejších miestach práve vtedy, keď ich nik nehladá. A potom sú tu tí druhí, ich spomienky, ich cesty, ktoré sa v jednej chvíli pretli s mojimi, a či povedali to či hento, či sa zasmiali, až im

prítom vybehli slzy, alebo si cvrkli do nohavíc, bavlnených, plátenných, naozaj na tom záleží? Nechajme príbehy žiť.

Keď raz budete rozprávať môj príbeh vy, budem vás počúvať, nevytknem vám, ak sa v ňom zamotáte. Tiež sa mi to stáva. S odstupom času viac a viac. Mimochodom, volám sa Peter. A svoj príbeh vám rozpoviem preto – počkajte, možno by som ho mal napísať, dnes predsa všetci píšú a Peter Golec, spisovateľ, to vôbec neznie zle, čo poviete? – jednoducho preto, aby sa nezabudlo. Vlastná márnivosť? Egoctrizmus? Pokojne si ma onálepkujte. Pomôžem vám: zoomer alebo Gen Z, európsky beloch mužského pohlavia, heterosexuál, katolík/ateista (je to komplikované). Všetko sú to len slová. Pre niekoho podstatné.

Viete, zabudnutie je horšie než smrť. Nemyslíte? Iste, chápem, kým ste mladí, nemyslíte na smrť. Smrť akoby ani neexistovala. Nebojíte sa umrieť. Koketujete s ňou, provokujete ju. Usmieva sa na vás. Mračí sa. Je na smiech. Záhadná neznáma. Nič na tom nemení fakt, že je všade. Jej prítomnosť ľudí podivným spôsobom vzrušuje. Uchvacuje.

Nie. Keď ste mladí, ešte nemáte strach. Strach zo smrti prichádza až oveľa, oveľa neskôr. Zaušes až príliš neskoro. Niečo o tom viem.

Asi by sme mali začať.

Normálny život

Rosington, máj 2019

Dni sa lenivo prelievali jeden do druhého, s každým dotykom dňa a noci sa Petrov pobyt v Rosingtone skracoval. Závan slobody cítil na líci spolu s májovým vetrom, ktorý oblizoval zamrežované okná teplým dychom. Na sklonku jari sa cítil ako tá zem, z ktorej všade naokolo nezastaviteľne pučal nový život, napriek všemožným snahám vetra a dažďa zničiť semená v zárodok. V skutočnosti ich len trpezlivo pripravovali na nástrahy nehostinného sveta, kde prežijú iba tí najsilnejší.

„Život je boj!“ tvrdili vychovávatelia na pravidelných stretnutiach, kde sa svojimi múdrymi radami snažili prichystať chovancov na to, že po odchode z nápravno-výchovného ústavu ich život nebude prechádzkou v ružovej záhrade zaliatého žiarivým slnkom.

Naozaj? Aká škoda!

Zavše si to predstavovali, žiaden interný predpis nezakazoval snívať. Občas snívali cieľene: „Čo je podľa vás normálny život? Predstavte si, že ste vonku. Čo vám napadne ako prvé pri slove sloboda?“

Decká sedeli ako vždy na stoličkách usporiadaných do kruhu, snažili sa nájsť duchaplnú odpoveď na zdanlivo jednoduchú otázku.

„Francúzska revolúcia? Rovnosť! Bratstvo! Sloboda!?“

„Uhm, milé kliše. Skús niečo osobnejšie,“ povzbudzoval Joe bledého chlapca, ktorého meno si musel vyhľadať v poznámkach. Bol v ústave nový, snažil sa zapadnúť. Nestihli mu povedať, že lepšie je príliš nevytrčať.

Bojovne naladená pravica vystretá ponad hlavu sa bleskovo stiahla.

„Sloboda je predsa možnosť ísť, kam chcem,“ hlas stratil na sile, neznel presvedčivo.

„A kam by to bolo?“

„Na Kubu. Alebo do Tibetu.“

„Prečo práve do Tibetu?“

„Neviem, len tak,“ zamrmlal otrávene. „Je to ďaleko a mal by som od všetkých svätý pokoj.“

Joe sa mimovoľne usmial. Vedel, čím si chlapec prechádza. Je ťažké zvoliť stratégiu, keď neviete, s kým a proti komu bojujete.

„Mne by stačilo čítať si v posteli do polnoci,“ povedala Anna a zasneným pohľadom spočinula na neviditeľnom obraze na stene.

„Zožeň si baterku,“ poradil jej budúci cestovateľ.

„Pekný nápad,“ pochválil ju Joe. „Slová sú symbolom slobody. Ale aj útlaku. Dá sa povedať, že aj knihy sú nositeľmi slobody. Aj z toho dôvodu ich z času na čas v dejinách postrelol osud na hranici.“

„Na Kubu ich cez hranice nepustia. Tam treba víza. Mám to overené.“

Joe si zahryzol do vnútornej strany líc. Rob, tak sa nový chlapec volal, bol jedným z tých, ktorí nezvykli sedieť v kúte. Za jeho menom mal v zátvorke poznamenané záškoláctvo.

„Uhm, ostaňme ešte chvíľu v Británii. Čo tu znamená sloboda?“

„Sloboda robiť si len to, čo chcem,“ skúsila Ruth.

„Aj keby to obmedzovalo slobodu druhých?“

„To je mi fuk. Šak v tom je práve tá sloboda!“

„K tomu sa ešte vrátíme. Sloboda a obmedzenia spolu úzko súvisia. A čo ostatní? Čo by ste chceli robiť ako prvé, keď odídete z Rosingtonu?“ vyzýval ich Joe. Bol od nich o málo starší, no od svojich zverencov sa nelíšil len priveľkým čiernym

tričkom so žltým smajlíkom korunovaným nápisom Nirvana. V zariadení pôsobil ako interný psychológ, bol mladý, veselý, plný ideálov, ktoré chovanci sediaci naokolo stratili, skôr než stihli dospieť a zaradiť sa do kruhu užitočných dospelých. Navlečení do fialových odtieňov ústavnej rovnošaty splývali do jednej veľkej modriny, ktorá sa ani časom nezmenšovala. Ich tváre sa menili, osudy sa obmieňali, ale niečo mali spoločné. Chlad? Hlad po niečom? Ešte to nevedel správne pomenovať. Snažil sa im pomôcť najviac, ako vedel, ale nie všetci o pomoc stáli. A hoci si zriadenci, vychovávatelia či sociálni pracovníci radi predstavovali, ako tie zblúdené duše napravia a vyzbroja do života, pravdou bolo, že zachrániť možno len toho, kto o záchranu zabojuje sám. Boli ich rebríkom. Sami sa museli rozhodnúť, či vynaložia námahu a vyškriabu sa nahor, zostúpia nadol, alebo to rovno zabalia a spadnú na dno priepasti zvanej život. Mali plné ústa rečí, z ktorých hovorilo sklamanie, smútok, bolesť, prehry, všetky tie pocity, ktoré sú pre život prirodzené, no ak sa ich dávkovanie vymkne z rúk, málokto nájde silu začať odznova a odvahu kráčať vpred po hrboľatej ceste plnej zákrut, slepých uličiek a zákazov vjazdu. Ak máte *-nášť* a budíte sa s výhľadom na zamrežované okná, hľadáte čo najjednoduchšiu cestu. Cestu von. *Načo sa namáhať?* Na spoločných stretnutiach sa im Joe snažil ukázať, že existujú dôvody, prečo sa oplatí vykasat' si rukávy a prekonať chvíľkovú bolesť v ramenách. V uzavretej miestnosti mali dovolené oslovovať ho krstným menom. Veril, že priezviská boli len byrokratickou zbytočnosťou v snahe nastoliť medzi ním a jeho zverencami potrebnú hierarchiu. Za zavretými dverami bola dôvera oveľa dôležitejšia než hierarchia. Im už nikto nedôveroval. Aspoň tam vonku, tu chápali, že im treba dať druhú šancu. Aj tretiu. Zавše aj štvrtú. Dôveru potrebovali viac než nekonečné rady. Tu bol len Joe. Na chodbe bol pán Watson. Deckám prízvukoval, že netreba dráždiť hada bosou nohou, a aj on musí niekoho poslúchať, minimálne riaditeľa, a napočudovanie ho chápali

a jeho pravidlo bez problémov rešpektovali. Občas sa preto cítil previniť. Bol len ďalším z radu pokrytco, ktorí decká opustili niekde na ceste medzi maternicou a sfúknutím osemnástich sviečok na torte s presladeným krémom. S odstupom času nikto presne nevedel určiť, kde sa stala chyba. Tá prvá, pôvodná príčina toho zlého. Bolo to v rodine, kde sa veci riešili ručne stručne? Alebo v neschopnosti nájsť si čas prečítať im večer rozprávku? Zradila ich rodina a vlašná spoločnosť ich len dorazila? Alebo ich, naopak, až priveľmi dusili svojou podmiennečne bezpodmienečnou láskou a nedovolili im dýchať? Stratili sa. Režú sa, ubližujú si, odmietajú vyrásť, hladujú, hľadajú. Nový život. Dokonalý. Čistý. Jednoduchý. Preto všetko tak príšerne komplikujú. Preto tak bytostne túžia po existencii plnej farebných kulís a vášnivých citov.

„Zobrať sestrine šminky a obliecť si podprsenku,“ vykrikoval Malý Jimmi a rukami naznačil objemné prednosti, ktoré na jeho vyziabnutej hrudi chýbali.

Stoličky sa natriasali spolu s mladými telami, ktoré kypeli životom, hoci ten reálny sa odohrával niekoľko metrov ďalej od budovy plnej ukrižovaných okien, zamknutých dvier a siláckych rečí. Keď sa rehot zmenil na hihúňanie podobné štikútke, ozvala sa Hanna: „Sloboda je, keď môžeš vybehnúť na piknik s obrovským sendvičom natretým arašidovým maslom a jahodovým džemom. S veľkou kolou, s maslovými sušienkami a časákmi alebo s nejakou super knihou, nič by som nerobila, len by som jedla, pila, čítala, až kým by neprišla noc,“ hovorila pomaly, slová si vychutnávala. „A potom by ma lesná víla preniesla do postele s voňavými vankúšikmi. A napustila by som si vaňu, mala by som v nej penu a sviečky, hmmm,“ túžobne zastonala s očami ukrytými za viečkami, kde si v predstavách práve namáčala palec do horúcej vody. Ostatní súhlasne zašumeli, ilúzia praskajúcich bubliniek bola takmer dokonalá.

„Ach, áno, to by sa mi páčilo,“ súhlasil Sam a s našpúlenými perami pripomínajúcimi snehovú pusinku pridal svoju

verziu voľnosti, „a tiež môcť si otvoriť chladničku a vybrať si z nej čokoľvek! Pizzu, salámu, párky, pivo, všetko by bolo pekne poukladané vedľa seba a ja by som stál pri dverách a mama by kričala *Sam, zatvor konečne tie dvere, chladnička nie je televízor!*“ zakončil piskľavým hlasom a vzápätí sa hlučne rozosmial. Jeho mäkké tučné brucho naskakovalo ako pokazený výťah, čo ešte viac rozosmialo ostatných. Nový výbuch smiechu bol však o poznanie miernejší, skalený náhlým smútkom. Nad miestnosťou krúžila nostalgia, aby im všetkým pripomenula život, o ktorý dočasne prišli.

Joe pozorne počúval odpovede zverencov a sem-tam si niečo poznačil do zošita. Strážnik Harry sediaci za dverami si zamyslene obhrýzal nechty a natáhoval uši. Aj on mal svoje sny a túžby, myslel na to, že hoci ho nikto neukrátil o slobodu, ani jeho život nebol výletom medzi Kubou a chladničkou. Dni trávil so zlodejčkami, s narkomanmi, násilníkmi, ktorí neváhali pri hocakej hlúpej potýčke vytasíť nôž a znásilniť spolužiačku, hneď ako prišli na to, čo sa s tou trubičkou schovanou za rázporkom dá robiť, ale v jadre boli stále deťmi túžiacimi po najnovších hračkách, farebných cukríkoch a puse na dobrú noc.

„A čo ostatní? Popustite uzdu fantázii, čo by ste robili, kam by ste išli,“ vyzýval ich Joe s prehnaným entuziazmom. Potreboval, aby zabudli na smútok a prestali sa zhrýzať, chcel, aby sa pre niečo nadchli, aby pochopili, že čas, ktorý v ústave strávia, nie je len trestom, ale aj príležitosťou na rozjímanie a osobný reštart. Ešte mal ideály. Ešte veril, že sa to dá.

„Ja by som chcela ísť na rande a potom sa milovať v tráve na cintoríne,“ povedala Ruth a zmyselne sa popreťahovala. Chudé dievčenské ruky ostali visieť vo vzduchu a Ruth si (vonkoncom nie zmyselne) popoťahovala jeden po druhom všetky prsty, pukala nimi, ako keď praskoce kukurica v mikrovlnke.

„Fuj, to je nechutné!“

„Ako vieš, už si to skúsila?“

„Sa neposer...“

„Až po tebe, zlatko!“

„Držte huby!“

„Tak sa všetci upokojme,“ miernil ich Joe. „Nemusíte súhlasiť s tým, čo povie ten druhý. Veď každý z nás má iné sny, iné *keby*, stačí, ak sa budete navzájom počúvať. Rešpektovať jeden druhého. Ruth, mimochodom, sex na cintoríne sa považuje za priestupok.“

„Komu toto môže vadit?“ ohradila sa Ruth.

„Mojej babke, štetka rapavá!“ vykrikla Hanna.

„No tak, mládež, rešpekt, prosím, ešte sa všetci nevyjadрили. Pri kom sme skončili?“

Joe nerád mentoroval. Aj z tých pár skúseností vedel, že vyhrážky a krik na decká zaberali rovnako účinne ako dohovárание muche, aby vyletela von oknom.

Keď prišiel rad na Petra, neprezradil, čo si naozaj myslel. Zamrmľal, že by si vzal ruksak na plecía a kráčal by vpred, až kým by ho nohy neprestali poslúchať. A niečo o možnosti zarábiť si veľa peňazí na perfektné auto. Bol tu dlhšie než ostatní, vedel, že v skutočnosti vôbec nezáleží na tom, čo povie. Sloboda je len slovo. Slovo, ktoré ostalo zaseknuté v krku, nie a nie ho vykašľať.

Pre Petra Goleca bola sloboda skrytá za metaforu o rybej kosti zapichnutej v krku – kedysi dávno veril, že by ju stačilo odstrániť. Pod návratom k normálnemu životu hľadal možnosť vrátiť čas. To im však nemohol povedať. Vysmiali by ho. Chcel byť znovu malým chlapcom, ktorý sa tisne na gauči k mame. Vopchal by si chodidlá medzi jej nohy a cítil by teplo a mäkkosť jej stehien. Koľkokrát zaspával s dekou preloženou do valca za chrbtom a okolo nôh, v hlave mu bežal obohraný film, v ktorom sa k sebe túlili a pozerali Jurský park alebo Harryho Pottera. Odkedy ich otec opustil, bola jeho jedinou istotou. Aj tá sa časom rozplynula. Všetko sa zmenilo. Vyrás-

tol, jeho nohy sú dlhšie a chrbát širší než sú tie jej. Vedel aj to, že mama hneď gauč predala na blšáku a ak ešte existuje, zrejme je už dávno zacapkaný od prstov cudzích detí.

Hry na to, čo by bolo *keby*, ho nezaujímali. Pozornosť upieral k dátumu odchodu, ktorý sa nezadržateľne blížil. Čo sa stane potom, to bude riešiť až vtedy, keď vypadne z Rosingtonu. Čas sa krátil, a tentoraz na tom čase záležalo. *Tik-tak, tik-tak*, odíde a nikdy viac sa nevráti. *Nikdy viac!* – opakoval si donekonečna, potreboval sa ubezpečiť, že sa to stane, pretože v kútiku duše tomu nedokázal uveriť. Raz už takmer odišiel. *Lenže vtedy sa znovu všetko posralo...*

Spočiatku často premýšľal o tom, čo sa stalo a prečo sa práve on ocitol v polepšovni. Takto sprostou ústav nazývala mama, akoby tvrdý režim, studené múry, absencia čohokoľvek osobného a všadeprítomná pretváarka mohli čokoľvek polepšiť. Nedalo sa tomu vyhnúť, vždy sa našiel niekto, kto chovancov nabádal, aby premýšľali nad tým, čo urobili, že si zaslúžili to zvláštne privilégium byť zverení do opatery štátu, ktorý sa všemožne snažil využiť dane ctihodných občanov na nápravu skazenej mládeže v čo najkratšom čase. Premýšľal, kde všade mohol byť, čo všetko mohol zažiť, nebyť toho prekliateho dňa. Dňa, keď zmizol jeho anjel strážny práve v okamihu, keď ho potreboval najviac. Zláhla sa po ňom zem. Možno žiaden neexistuje. Tak ako ten hore. Áno, presne ten! Ak by existoval, nemohol by dopustiť... Alebo mohol?

Voľakedy si predstavoval, že sa muselo stať niečo veľké, nevysvetliteľné, magické alebo niečo celkom obyčajné, malicherné, všedné. Možno Mu zabehlo, hovoril si. Čo ak práve vtedy, čo ak, áno, presne v tom okamihu jedol Všemohúci rybu a v krku mu ostala zapichnutá tenká ostrá kosť a začal sa dusiť? Nie, to nebolo vtedy, kosť zapichnutá v krku vôbec nie je malicherná. Ak sa dusil rybou kosťou, určite padala atómová bomba alebo dvojičky alebo niečo podobné. Keď sa prihodila tá vec s Borisom, niečo sa muselo stať. Ale čo?

Čo ak mu zabehla slina? To sa predsa stáva! Chcel niečo povedať. Nič dôležité. Niečo ako – Na zdravie! Alebo – Nech sa páči! Alebo – Niet za čo.

Komu? To nebolo dôležité. A možno aj bolo, ale duch či hmota, veď je to jedno. Takže vtedy Mu zabehla slina, začal kašľať, nemohol prestať, oči mu zaliali slzy a nemohol lapiť dych. Nebál sa, veď je Všemohúci, ale bolo to tak trochu trápne. Aj keď sa nikto nepozeral, dosť trápne, lebo to mohlo značiť, že je pahlný, dýcha prirýchlo, odpovedá prirýchlo, koná prirýchlo, ergo bez uváženia a nič z toho predsa nebola pravda. *Len mu zabehla slina, preboha!*

A vtedy ho stratil zo zretela. A vtedy Peter stratil Borisa. Aj slobodu, lásku, rodinu, pocit bezpečia. Všetko sa stratilo.

Žiadna slina. Určite to bola rybia kosť. Dlhá a ostrá. Pre Petra to nebolo nič menšie. Nemohlo byť. Inak sa to nedalo pochopiť.

A potom to prišlo. Deň, ktorý si v kalendári zakrúžkoval hrubou červenou fixkou. Iba v mysli. Skutočný kalendár nemal. Jeden visel v jedálni a ďalší v triede, každý obsahoval iný druh umeleckého vyjadrenia obyvateľov Rosingtonu. Peter z toho svojho odstrihával deň čo deň nikdy sa nekončiaci povraz, celého ho zväzoval. Ráno sa prebudil, ospalo si pretrel oči, ponatriasal podušku. V rozštvrtenej okennej tabuli zazrel hmlistý odraz svojej hlavy, narýchlo si prešiel rukou po vystrihaných vlasoch, vyzrel von na oblohu posiatu nízkymi sivými oblakmi a stoicky im kývol hlavou. Tak ako inokedy. Žazíval, povystieral si ruky na všetky svetové strany. Urobil niekoľko dreprov. A zopár klikov. Prezliekol sa a pustiellal. Ako každé ráno.

Niečo sa predsa len zmenilo – s dojemným rozochvením bránice si uvedomil, že viac nemá čo strihať, povraz sa rozplynul. Premkol ho nečakaný príval šťastia, prsty mu nepokojne poskakovali po spánkoch, sústredene vydýchol a všetky tie nové, slobodou voňajúce pocity vrátil späť do útrov svojho

tela, opatrne ich zazátkoval, nedovolil hrdlu, aby nadšene vykričlo, až kým sa za ním nezavrie brána. *Opatrnosti nikdy nie je nazvyš.*

Všetko sa zbehlo tak rýchlo. V Rosingtone sa nikto nikdy s nikým nelúčil. Pre istotu. Boli takí, čo sa vracali. Dvakrát, trikrát, prilietali pravidelne ani sťahovavé vtáky. Podaktorí aj častejšie. Len Johnson, zástupca riaditeľa ústavu, podal Petrovi ruku a cez spuchnuté líce podotkol, že nie je z tých, čo by si potrpeli na prednášky či hlboké mottá o začiatku novej etapy. Zasušlal niečo o šťastnom živote a pridal obligátne prianie, aby sa viackrát nestretli. Usmial sa, ale bol to neosobný úsmev, skrivený bolesťou, na ospravedlnenie dodal, že sa ponáhľa k zubárovi. Peter mu nebol o nič bližší než ktorýkoľvek iný chlapec v Rosingtone. Bol jedným z mnohých v prístave pre nikdy sa nekončiaci príliv zlomených duší.

Elektrický zámok tíško zacvakol. Medzi Petrom a jeho minulosťou stála dvaapolmetrová železná brána. Mohol sa rozbehnúť na protihľú lúku, ktorej sviežosť priam lákala, aby sa na ňu zvalil, mohol sa otočiť a ukázať všetkým otrčený prostredník, zakričať niečo nechutne múdre alebo profánne vulgárne, ale neurobil to. Ostal pokojne stáť a pomalými nádychmi nasával pach mokrej zeme, hustú ťažobu tlakovej níže, čoraz mocnejší pocit voľnosti. Aj napriek opatrnosti pohybov sa mu krútila hlava.

Pocit šťastia dlho nevydržal. Ako lacný sprej, ktorý vás ovalí svojou intenzitou, po chvíli ucítite starý známy smrad spoteného podpazušia, nezmizol, len sa na chvíľu skryl za omamne svieže tóny mandarínky a sladkú arómu vanilky extrahovanej z análnych žliaz bobra. Striaslo ho. Sociálny kurátor trpezlivo čakal pri otvorených dverách taxíka. Peter sledoval líniu elegantných tují lemujúcich cestu oproti ústavu, mal pocit, že ich vidí prvýkrát v živote, a premkla ho nepochopiteľná túžba zapamätať si ich. Až doteraz zo všetkého najviac túžil na všetko

a všetkých zabudnúť. Vysoko nad ich štíhlymi korunami krúžil krdeľ vtákov, na tú diaľku nevedel rozoznať, či sú to vrany, alebo drobné červienky. Lietali tam a späť, akoby sa nevedeli rozhodnúť, kam ísť. A či vôbec. Možno by mali zostať. Z výšky sú všetky miesta lákavé, až pri pohľade zblízka sa odhalia kazy krásy.

Jedine v tom mal Peter jasno, on nezostane ani o deň dlhšie. Ani len o minútu. Rýchlo nasadol do auta, akoby sa bál, že si tú svoju istotu rozmyslí. Kurátor vyzvedal, ako prebehla rozlúčka. Peter miesto odpovede zabuchol dvere. Žiadne dovidenia, žiadne zbohom, ten svet prestal existovať. Čakal na neho nový svet. Aleluja, znovu objaví Ameriku! Od vzrušenia sa mu zodvihol žalúdok, mal čo robiť, aby v sebe udržal raňajky. Naoko možno pôsobil pevne ako skala, vnútri však zvetrával na milióny drobných častíc, ktoré držali pokope len vďaka zvláštnym fyzikálnym či skôr metafyzickým javom. V schránke potiahnutej kožou, zošitej vlásočnicami, z myocytov, z večne sa po niečom natáhujúcich svalov, v panike lietala duša, odrazu taká ľahká, až sa bál otvoriť ústa, aby nevyletela. Pocítil vďačnosť k štyrom stenám taxíka a k bezpečnostnému pásu, ktorý ho pevne obopínal. Zo spätného zrkadla sa na neho usmievala kurátorova tvár.

„Pripravený?“

„Nemáte ľahšiu otázku?“

Obaja sa silene zasmiali. Taxikár naštartoval. Zvyšok cesty na letisko ubiehal v mrmlavom džavotaní motora prerušovanom hláseniami dispečerky a záplavou notifikácií z kurátorovho pípajúceho telefónu.

Návraty v čase

Londýn, júl 2019

Let do Viedne meškal takmer dve hodiny. Aj napriek vyčkávaniu na priaznivejšie poveternostné podmienky vietor celkom neustal. Peter sedel v rade za krídlami, pozorne vnímal ich chvenie, zdali sa mu unavené nekonečným bojom s protichodnými prúdmi. Poryvy prichádzali náhle, vetrisko ťahalo lietadlo za nos ako neposlušného chlapca. V jednom momente sa stroj prepadol o niekoľko metrov k zemi. Žena sediaca oproti cez uličku vydesene vykričla: „Panebože, panebože, zmiluj sa!“ Jej tvár sa skryla za papierovým vrecúškom a to sa v pravidelných intervaloch nafukovalo a sľasínalo.

Peter sa nahol ponad prázdne sedadlá doľava, aby telom ako-tak vyrovnal sklon lietadla a aby mal lepší výhľad na ženu vystrašenú tvár. Tá bázeň ho podivne uchvacovala. Kožené sedadlo pod jeho zadkom zavrzgalo a pritiahlo jej pozornosť. Očami sa zapichla do Petra, akoby z jeho pohľadu chcela vyčítať vlastnú budúcnosť. Neisto mrkol na dno papierového pohárika, ktorý zvieral v ruke, ale kávová usadenina si tajomstvá nechávala pre seba. Pokrčil plecami a vrátil žene pohľad ako výzvu. Bola na rade. Mala malé tmavé oči, blízko pri sebe, ale strach jej rozťahol zreničky až tak, že ich nebolo možné oddeliť od dúhovky, a keď prižmúril oči, zazdalo sa mu, že sa zliali do jednej veľkej čiernej bodky na koreni ženinho nosa a nadobudli tvar obráteného výkričníka. *Memento mori. Nie, to jej predsa nemôže povedať!* Zmohol sa na chabý úsmev. Na povytiahnutom oblúčku úzkeho nakresleného obočia pochopil, že ju nepresvedčil, čakala viac. Možno uistenie, že všetko

bude v poriadku, lebo ak príde k najhoršiemu, vstane, napne svaly a lietadlo preniesie na pleciach bezpečne k zemi. Nebola jediná, koho sklamal. Najradšej by vstal a zakričal jej do tváre: *Postavte sa do radu, sťažujte sa jeden po druhom!*, ale po prvé nezvykol kričať a po druhé nemal chuť nadväzovať konverzáciu s cudzím človekom. S akýmkoľvek človekom. Pochopila. Odvrátila sa, rozochvenými prstami poskladala vrecúško do obdĺžnika a vrátila ho späť za sieťku na chrbte sedadla, ktoré mala pred sebou.

Vtom sa brucho lietadla opäť zatriaslo. Hlavou mu prebleslo, že teraz to vzdá, nenájde silu vzdorovať vetru a namieri si to priamo k zemi. Suche od prachu kostí, mokrej od slz, kde každý krok je krokom bližšie k smrti. Premýšľal nad tým, či aj ostatní pasažieri práve uvažujú o smrti. Či si uvedomujú, že celý život kráčajú po smrti, po predchádzajúcich životoch, z ktorých už odhnilo mäso a kosti sa premenili na prach. Boli všade, nielen na cintorínoch. Boli ich plné lesy, polia, rieky, boli hlboko v pôde pod domami ľudí, pod psími búdami, navyky odtláčené v skalách. Myslel na zástupy tých, ktorí tu boli pred ním. Ich obličaje poriadne nevidel. Anonymné tváre boli beztak nepodstatné, sústredil sa na vlnenie končatín, neisté kroky tiahnuce vpred v rytme *staccata*, chvejúce sa predĺžené tiene. Bol v strehu, čakal, že ktorýsi z nich vykročí priamo k nemu, natiahne ruku a schmatne ho, zhltnie ho ako jednohubku. Vždy ho zaujímalo, čo bude potom. Breh života a smrti sa však dal prekročiť iba raz, cesta späť nejestvovala. Tým jediným si bol naozaj istý. Na smrť istý.

Sociálny kurátor vysadil Petra na letisku dve hodiny pred plánovaným odletom. Poprial mu šťastie. Podali si ruky, chlapsky, pevne.

„Neposer to, Golec! Počúvaš ma? Slúbil si mi to!“ Potľapkal ho po pleci ako starého známeho a povzbudzujúco sa na neho usmial. Už si povedali všetko, čo si povedať mali. Golec bol len